

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 248

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

X METAI

Pavergtos Lietuvos rašytojų aimanos

Vilniuje įvyko pavergtos Lietuvos rašytojų suvažiavimas. Rašytojų draugijai visi rašytojai privalomai priklauso. Pavergtos Lietuvos rašytojų draugija nėra savarankus vienetas. Jis tik SSSR rašytojų draugijos padalinys. Tos draugijos bendros veikimo gairės nurodomos iš Maskvos.

O ką tarė ir darė susirinkę pavergtos Lietuvos rašytojai?

Dabar visi SSSR suvažiavimai jau turi savo tvarką. Jos prisilaikant, suvažiavusieji duoda savo veikimo apyskaitą, apgailestaudami, kad nors daug ko komunistų partijos dėka atsiekė, bet dar toli gražu iki galutinų laimėjimų, ir veikime buvo neišvengta daugybės klaidų. Toliau jau seka vieni kitų pasibagsėjimai, vadinamoji savikritika, ir tada prasideda savęs niekinimas, atsiprašinėjimas, kad ne visuomet laikės komunistų partijos nustatytų veikimo gairių, atseit, slidinėjo. Ir toliau seka pasižadėjimas ateity tvirtai laikytis, nepasiduodant buožių įtakai. O jau po viso šito prasideda bendras pasigėrėjimas komunistų partijos laimėjimais, jos nuopelnų kėlimas padangėsna, ir kad apie panašius laimėjimus pūvantis vakarų pasaulis, o ypač Amerika, nė svajote svajoti negali.

Tokiame ženkle, tokiomis kalbomis ir panašiais pranešimais ir žodžiais praėjo ir buvęs pavergtos Lietuvos rašytojų suvažiavimas: paverkšlenta, apsispiaudyta, nusizeminta ir paskui pradėta girtis neišpaskytais laimėjimais, žinoma, ne rašytojų laimėjimais, bet komunistų partijos laimėjimais.

Kadangi šiais metais SSSR spaudoj dažnai paverkšlenama, kad sovietinė dailioji raštija vis dar atsilieka nuo sovietinio gyvenimo tikrovės, o ypač dramaturgijoje nieko ryškesnio nesukurta, tai ir Tarybinės Lietuvos suvažiavusieji rašytojai beveik fais pačiais SSSR spaudos žodžiais, iš "Literaturnaja Gazeta" paimtais, skundėsi, aimanavo, vieni kitiems darė priekaištus. Girdi, be kelių geresnių veikalėlių, jau pirmiau parašytų, paskutiniaisiais metais nieko geresnio nesukurta. Ir tikrai, Tarybinės Lietuvos dailiojoje raštijoje stipriai jaučiamas savotiškas nuovargis, kažkoks bejėgumas. Dar pirmais komunistų okupacijos metais vienas kitas iš komunistuojančių lietuvių rašytojų šį tą ryškesnio (bent su didesniu užsimojimu) sukūrė, o dabar jau nebejauciama to buvusio "įkarščio". Nenuostabu. Lietuvio kūrybininko sovietinio gyvenimo sąlygose veikimo ratas mažėja, siaurėja. Maskolius visiems neria apinasrį, kas tik mėgina giliau žvelgti gyveniman, kas nesideda į lietuvių laidojimą.

Ana, kai 1941 m. kai kas iš Lietuvos rašytojų kartu su komunistais atsidūrė toli nuo Lietuvos rusų žemėje, o vokiečiai jau spaudė Maskvą, tai, rusiškujų komunistų budrumui tada atšipus, štai kad ir Salomėja Neris vargdama Penzoj prie Uralo lapkričio mėnesį galėjo savo sielvartą išlieti šiais žodžiais:

*Šaltuos miškuos numirę lapai šlama.
Į apsiaustą sukruvintą supiesi.
Ir medžiai — tartumei benamiai
Sausas rankas į tave tiesia.
Jaunystė — rudenio gėlėlė*

IGN. ŠLAPELIS —
Gamtaavaizdis

*Į purvą kruviną suminta.
Net miško beržui širdį gelia,
Ir ašaros epušei krinta.
[motiną, į žemę kantrią
Sugrižta jie — prie kūno kūnas.
Kada surasim vienas antrą?
Ak, nesuprantamos žvaigždyno rūnos.
Nejau gyvenimas sugriaitas?
Širdy—perdėm žaidžia ir skausmas —
Ir neša, neša kraujo sriautas.
Koki krantai kad priglaus mus?*

Taigi, eilėraštis kupinas abejonių ir ničnieko iš stalininės evangelijos. Gi komunistui aimana lygu iš partijos išmetimui ir net galimam baudimui.

O štai Jonas Šimkus tais pačiais metais Kuibyševe, kaip pelytė po šluota tupėdamas, viename eilėrašty šiaip sieivartavo:

*Salis mano gimtoji
Kilometrų migloje.
Bet balsas ir iš toli
Atplaukia aimanoje.
Ji rodo savo vargą
Ir nuoskaudas plėšiko,
Tą gėdą ir tą kraują,
Kurio latakai liko.*

*Nors priešas tave mynė,
Bet žemė mūsų bus —
Mes grįšim į tėvynę,
Mes grįšim pas savus.*

Tada dar niekas nedraudė be "plačiosios tėvynės" kalbėti ir apie savo tėvynę. Tada Jonas Šimkus galėjo dar rašyti "plačiojoje tėvynėje" gyvendamas apie savo šalį. Dabar gi pasiliko tik "plačioji tėvynė", kur taip "linksma ir smagu" gyventi.

O štai Kostas Korsakas tais pačiais metais Penzoje prisiglaudęs, eilėrašty "Lietuvių literatūra", tarp kitko, pasakė:

*Sakiau aš tau: tu būk kaip laisvas vėjas.
Nerimstanti, drąsi — liepsnok kaitria ug-*

Už tavo polėkius ir laisvę visa širdim mo-

*Kaip vėliavą aukštai iškėles, ėjau į priekį
Ir štai, esi tu vėl staigiai palaužtas me-*

Plieninis viesulas sudraskė tau žalius la-

Pačiam pavasario žydėjime tave nelaisvėn

Per baisią karo ugnį, griuvėsius, kruvinus

Iškriko tavo gretos. Audros jas blaško,

Vienų užčiauptos lūpos. Kiti ilgai svetur

Matau aš jus, draugai, kraštų smėlynuos

Amerikoj, Prancūzų žemėj. Visi mes esam

O grįšim juk kada, pavasarį, kaip paukš-

Plaćiai sparnus išskleidę, užgrūdinti au-

Tegu tada visi žiedai tau, mylima, pražys-

Tegu tada širdis tau atgimimo giesmę vėl

Korsakas tada galėjo prisiminti visur likimo ir prieš savo valią visur išblaškytus lietuvius, o dabar, dabar jau kitos giesmės giedamos...

Dabar pavergtoje Lietuvoj lietuvių saugiausia jaučiasi kapuose, kalėjimuose ir priverčiamų darbų stovykloje, o ten nėra sąlygų dailiajai raštijai tarpti. Ten ji gali būti tik lūpine — tarp sienų gimusi ir ten mirusi. Pagaliaus ir visa Lietuva nūnai tas didysis kalėjimas kur tarpsta tik lūpinė laisva kūryba.

Nuklydom į šoną. Rodos, ir nėra kas daugiau rašyti apie tą buvusį pavergtos Lietuvos rašytojų suvažiavimą. Iš sovietinės spaudos jo aprašymo dvelkte dvelkia didžiuliu nuoboduliu.

Tiesa, kai kas nauja: vieton Jono Šimkaus, pirmininku išrinktas A. Venclova. Nenuostabu, Jonas Šimkus iki šiol vis kaip pirštu pataikė į dangų, derindamasis prie komunistinės "linijos". Nesisekė vyrui. Visai kas kita A. Venclova. Tas plačiu žingsniu krutėdamas žengia prie sovietinio penėjimui skirto lovio.

— J.V.

Per rankovę pasižvalgus

Vienas jau išplaukė

Vincas Ramonas, su kryžių prikrautu laivu, pakėlė būres į plačiuosius vandenius. Kaip toli rašytojas nusigręžė nuo kranto, neskelbia nei anglų, nei amerikiečių šaltiniai. Tačiau iš žydriųjų padangių neateina nė SOS pagalbos šauksmas...

Milton C. Stark, išlydėdamas rašytoją į didžiąją kelionę, pastebėjo, kad V. Ramonas artėja prie Lermontovo ir Gogolio...

Norių pataisyti, kad ne tik V. Ramonas, bet ir kiekvienas beraštis artėja ten, kur ilsisi šiedu rusų rašytojai...

Prašymų dar nepriima

Rašytojų Draugijos suvažiavimas Chicagoje atmetė J. Gliaudos ir B. Railos prašymus... Gliaudos prašymas, sako, buvo Baudžiamojo statuto puslapių skaičiaus, gi Railos Bronio plonesnis — maždaug "Dirvos" kalėdinio Nr. formato.

Atsimenu, mano dėdė taip pat duodavo prašymus... bet visuomet pridėdavo ir žyminių ženklų: du kumpius kaip arklius ir litroną... iš pirmojo varymo. Reikėjo taip padaryti ir ponui Railai...

Jautis eina išpažinties

Tai atsitiko Tverų miestelyje, vienų rekolekčių metu, prieš kokia penkiolika metų. Bažnytkaimyje gyveno pilietis, ilgus metus nėjęs išpažinties. Tačiau kartą, moterėlių išstumtas pro duris, išėjo nei valgęs, nei gėręs.

— Eik šalin, jaučiau! — užrėkė kunigas balsu taip, kad žmonės, klupoję prie didžiojo altoriaus, pakėlė galvas. Žmogelis atbulas traukėsi

nuo klausyklos.

— Grišk atgal, jaučiau! — balsu vėl pakartojo "Biednų dūšių" ganytojas.

"Jautis" atsigrįžo... kaip su rykšte gavęs.

Pasiilgo tarnų

Prieš keletą dienų skaičiau buv. leitenanto laišką iš Pietų Amerikos. Jis rašo, kad šiais metais turėjo būti pakeltas į pulkininkus... Skundžiasi, kad žmonelė turi virti pietus, kad nėra kam nušvaksuoti batų. Su ašaromis prašo paskubinti tautinių dalinių organizavimą...

Perskaitęs laišką iki galo, susidariau įspūdį, kad buv. leitenantas su drabužiais maudosi vonioje...

Koks jis gražus...

Šiuos žodžius tarant girdėjau Fiametą (Vanda Zabello) E. Audran operetėje "Laima".

Tai žodžiai, jei jus pakinkytum į jienas, trauktų vežimą kaip aštuoni arkliai...

— Julius Sula

"Ligi pat XVIII amžiaus pabaigos Didžiojoje Lietuvoje negalima pastebėti jokio bendro susidomėjimo nei lietuviška kalba, nei literatūra", rašo prof. Vaclovas Biržiška "Senųjų Lietuviškų Knygų Istorijoje".

Lietuvių literatūros gimimas ir jos tolimesnis vystymasis yra aprašomas prof. Vaclovo Biržiškos "Senųjų Lietuviškų Knygų Istorijoje". Visi, kurie domisi mūsų literatūra šią knygą turėtų perskaityti. Knygos kaina: kietais viršeliais \$3.00, minkštais \$2.00.

Knygą užsisakykite šiuo adresu: NAUJIENOS
1739 S. Halsted Street,
Chicago 8, Ill.

RAŠYTOJŲ SUVAŽIAVIMO REZOLIUCIJOS

Visuotinio Lietuvių Rašytojų Dr-jos narių susirinkimo, įvykusio Chicagoje 1954.IX.26, priimti šie nutarimai:

1. Mūsų tautinio išlikimo pagrindinė priemonė yra lietuviškoji knyga. Deja, net ir šiais lietuviškos spaudos iškovojimo sukakties metais knygos skaitytojų skaičius žymiai mažėja. Kiekvieno lietuvių pareiga pačiam pirkti ir propaguoti lietuviškų knygų pirkimą.

2. Visuomenė raginama prenumeruoti didžiojo mūsų klasiko Vinco Krėvės raštus, tuo sudarant galimybę jiems užtikrintai pasirodyti.

3. Knygų leidėjai prašomi neleisti menkaverčių knygų, kurios ir skaitytoją atbaido, ir smukdo mūsų literatūrą.

4. Atkreipiamas Lietuvių En-

ciklopedijos redakcijos dėmesys, kad būtų apdairiai tvarkomas literatūros skyrius ir plačiau aptariami lietuvių literatūros kūrėjai bei kūriniai.

5. Lietuviškieji veiksniai prašomi, bendradarbiaudami su LRD, nedelsiant pasirūpinti mūsų žymiųjų veikalų ir lietuvių literatūros istorijos išleidimu.

6. Turint galvoje jaunosios kartos svarbą lietuvių išlaikyti, kolegos rašytojai skatinami duoti tinkamų kūrinių jaunimui, o tėvai prašomi aprūpinti vaikus visa negausia mūsų jaunimo literatūra.

7. Rašytojai kviečiami palaikyti tarpusavio santykių nuoširdumą ir kolegiskumą dvasiškai.

Prie "Naujienų" kai priprasi—darba, žinia, viska rasi

BRAND NEW FOR '55

Admiral

21" TV-RADIO-PHONO

ALL 3 FOR THE PRICE OF TV

ONLY \$299⁹⁵

Big 21" TV
Built-In Radio
3-Speed Phono

Fully automatic
phonograph plays
all speeds, all size
records—up to
five full hours of
continuous music.

THE MANHATTAN

- High Fidelity Inclined Speaker Mounting
- Anti-glare "Optic Filter" Screen
- Compact Cabinet less than 2' wide—mahogany finish

New 45 RPM Spindle optional Eliminates need for Inserts.

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st St. HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

D Ē M E S I O !

D Ē M E S I O !

JAU IŠEJO IŠ SPAUDOS PIRMĄ KARTĄ LIETUVIŲ KALBA, DIDŽIULIS AFORIZMŲ RINKINYS

VIRŠ 1,500 AUTORIŲ RINKINIAI AFORIZMAI, SATYROS, KEISTI UŽRAŠAI, EPITETAI, ŽYMIJŲ ŽMONIŲ PASKUTINIAI ŽODŽIAI PRIEŠ MIRTĮ, 50-TIES TAUTŲ RINKTINĖS PATARLĖS, PRIEŽODŽIAI, HUMORISTINĖS MINTYS IR KITI SAKYMAI.

VIRŠ 10,000 POSAKIŲ VISŲ AMŽIŲ FILOSOFŲ, POETŲ, RAŠYTOJŲ, TEOLOGŲ, ATEISTŲ, MOKSLININKŲ, POLITIKŲ, AVANTHURISTŲ IR KITŲ MINTYS, PRADEDANT MOZE IR BAIGIANT PITIGRILLI. MAKSIMAI, KURIE ŠIMTMEČIAIS BUVO DRAUDŽIAMAI CENZŪROS.

IŠTRAUKOS IŠ BIBLIJOS, KORANO, TALMUDO IR KITŲ ŠVENTRAŠČIŲ.

RINKINYS TURI 544 PSLP. GRAŽIAI ĮRIŠTAS Į KIETUS VIRŠELIUS. LABAI PATOGUS SKAITYMO FORMATAS.

NEATIDĖLIOJANT UŽSISAKYKIT ŠIĄ ĮDOMIĄ KNYGĄ SAU, IR SAVO PAŽIŠTAMIEMS Į TUOS KRAŠTUS, KURIUOSE VALIUTOS IŠSIUNTIMAS YRA SUVARŽYTAS.

DĖL LABAI MAŽO TIRAŽO, ŠI KNYGA Į SPAUDOS KIOSKUS NEBUS SIUNČIAMA.

KAINA SU PERSIUNTIMU KANADOJE — \$6.00.
VISUR KITUR — \$6.50.

SIŪSKIT PINIGUS ŠIOS KNYGOS PLATINTOJUI
IR TUOJ JĄ GAUSIT.

M. ČAPKAUSKAS, 1220 BISHOP STR., APT 3,
MONTREAL, QUE., CANADA (Tel. UN 1-1900).

HAWAJŲ TURISTO UŽRAŠAI

I.

Ar verta skubėti. — Vogtas laikas. — Linksmas vyras kapitonas. — Plaukia sau laivelis. — Tarp debesų ir vandens. — Kai audra siaučia. — Diamondo krantai.

Skubą greičiau žmogų neša arčiau karsto. Rodos, čia nesu išimtimi. Visa, kas reikalinga kasdienybei, sumečiau į kelionės maišą ir skubomis pasileidau į laivą. Liko pora minučių prieš jo išplaukimą. Pakrovę paštą, virves atrišo nuo krantinės, sukaukė laivas ir tolo nuo krantų. Jis įrėsi Hawajų salų link.

1954 m. kovo 5 d. po Chicago audros ir sunkaus oro mano sąnarius glamonėjo Los Angeles saulutė. Vakarop visi susirinkom į laivo valgomą kambarį vakarieniauti. Hawaiian Farmer laivo kapitonas C. H. Wicman mus visus supažindino. Jis sakė: Aš esu laivo kapitonas, o mano pavaduotoju yra C. R. MacKenzie. Jis žiūri laivo tvarkos, atlieka visus kitus darbus, o aš pelnau pagyrimus už jo kruopštų darbą. H. L. Engstrom yra laivo inžinierius, o jo asistentas yra C. E. Kinsey. Inžinieriaus asistentas atlieka visa, kas inžinieriui privalu, o inžinieriui tai įskaitoma į jo nuopelnus. Miss E. Campbell yra apkeliavusi visą pasaulį. Ji turi pažymėjimą apie ekvatoriaus perplaukimą. Jai panašios kelionės ne naujiena. Dr. C. W. Huber važiuoja į Hawajų salas vasaroti. Mr. J. G. Wolfe, 80 metų vyras pensininkas, vyksta savo malonumui. Jaunuolis Dave Finnley Chicagoy baigė aukštesniąją mokyklą. Jis svajote svajoję, sapnavo kada nors būti Hawajų salose. Mokyklą baigęs, jis pradėjo dirbti. Darbdavys buvo prikabinęs, priekaištingas, tai jaunuolis metė pas jį darbą jam sakydamas: savo tarnybą palieku tau pačiam. Išėjo, bet išėjo jis netuščiomis: spėjo tiek susitaupyti, kad štai jo sapnai virto tikrove: jis plaukia į Hawajų salas. Tai įdomiausias jo gyvenimo dienos.

Viso laive mūsų dešimt keliauninkų ir jūrininkai. Kelionės atminimui mes visi pasirašome ant valgių patiekalų sąrašo kortelės; ant jos priklijuojama laivo Hawaiian Farmer foto nuotrauka ir kiekvienas tą sąrašą su visų pavardėmis pasiimame atminimui.

Laivo kapitonas mums praneša, kad šaldytuvas visuomet mūsų patarnavimui. Jis bus visuomet pilnas įvairių užkandžių. Mes visi laive per šešias dienas turime jaustis kaip namie.

Aš dar keliauju vogtu laiku. Prieš mano atostogų tris dienas aš jau išskubėjau į tą kelionę.

Oras pranašauja audrą. Vėjas kaukdamas verčia bangas. Laivas siūbuoja. Kapitonas mus ramina. Sako, jokio pavo-

jaus nesama. Jis užtikrina, kad mes visi laimingai pasieksime savo kelionės tikslą. Gir-di, kai bangos virs pro kamina, tai tik tuomet gali būti jūrose pavojinga. Audrai įsigalėjus, prasidėjo kiti neišvengiami kelionės jūromis "malonumai" — pusė keleivių susirgo jūrų liga. Ir seniausias mūsų keleivis nesmagiai jau (Nukelta į 7 psl.)

Jau ruduo...Broliams tremty Jūsų pagalba greit reikalinga. Nesivėlink nusiųsti kiek nors Balfui

Iždininko adresas:

J. DAUKUS, 3339 W. Evergreen St., Chicago 51, Illinois.

PASIMATYKITE SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSŲ INSULIACIJOS PROBLEMAS

DABAR YRA LAIKAS ĮRENGTI SAVO NAMĄ ŽIEMAI

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolu.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel. VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI.

20th Birthday Party!

Music for Every Mood!

THE GREATEST RECORD PACKAGE RELEASE IN 20 YEARS

A SALES BONANZA
OF FABULOUS
NEW ALBUMS

A Leroy Anderson "Pops" Concert, A Night at the Roosevelt, Harmonizin' the Old Songs, In the Still of the Night, Louis Armstrong and Gordon Jenkins, The Mills Brothers, Ella-Songs in the Mellow Mood, Everybody Dance, Peggy, Street of Dreams and many more albums you can buy at

Garrick Music Shops

4141 West Madison Street

Sacramento 2-2025

733 West 63rd Street

Wentworth 6-0085

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

čiasi. Bet jis ginasi sergąs jūrų liga. Jis sako, kažką netinkamo suvalgęs... Mes visi jį stebime.

Kai per šešias dienas be debesų ir vandens nieko kito nematai, tai tokia kelionė nėra viena iš maloniųjų. Laivo tarnyba prysaky su laivo kapitonu stengiasi visaip pajvairinti mūsų kelionę. Vyresnysis mašinistas man parodo laivo visą mašineriją ir kitus įrengimus. Jaunesnysis inžinierius atsidėjęs išaiškina kaip surandama vieta laivo vandenyse. Parodė kompas mechanizmą. Žiūrių, prie laivo vairo niekas nestovi, jo nevairuoja. Klausiu:

— Kur jūsų vairuotojas?

— Ana, tas žmogus, kuris stovi prie apvalo lango ir žiūri pro jį, neturėdamas ką veikti, — atsako man.

Nustebau, kaip mes galime plaukti be vairuotojo, be būdinčio prie vairo. Aiškina, kad jei pakely nesama jokių kliūčių ir neįmanoma artėjant kito laivo, tada savaime nustatomas laivo kursas ir jis vairuojamas automatiškai. Žmogaus rankų raumens tada gali pailsėti, nes automatą vairuotojas sąžiningai pavaduoja žmogų vairuotoją. O tai nėra lengvas vairuotojo darbas. O kai turima žinių, kad artėja laivas ar plaukiama arčiau krantų, tada laivą vairuoja pats kapitonas ar jo pavaduotojas.

Plaukias laivas nenutraukia ryšių su žemės gyvenimu. Laivo radijo stoty visą laiką be pertraukos budi radistas. Čia yra trys skirtingi laikrodžiai. Kiekvienas jų rodo skirtingą laiką. Vienas jų rodo uosto laiką, kitas — laivo ir tretysis eina Greenwich laiku. Radistas visą laiką įdėmiai seka tą radijo bangą, kuria šaukiama pagalbos ženklu SOS. Jis taip pat siunčia oro banga telegramas, jei tokios pasitaiko, ir daro kitus pranešimus, kurie žinotini artimiausiems uostams. O taip pat laivo keleiviams perduoda žinias, gautas iš kitų radijo stočių, veikiančių žemės įvairiose vietose. Tatai mes keliaujantieji neatsiliekame nuo žemės gyvenimo ir žinome, kokiais rūpesčiais jis spaudžiamas; kokie vargai jį slėgia.

Jei atsiranda kam pajvairinti mūsų audros genamą kelionę, tai tos audros padarinių neįmanoma ir nuobodumu nesiskundžiame.

Pagaliaus ilgai siautėjusi audra pradėjo rimti. Oras giedrėjo. Šeštos mūsų kelionės dienos rytą mes sužiūrėme į Hawajų salų vieną grupę. Džiaugsmo ir smalsos jausmas kilnojo lengviau mūsų krūtines. Mes išvydome "Diamond Head" kyšulį.

RUDEINIS NAUJENŲ VAKARAS

Lapkričio 14 dieną
Sokolų salėje
2337 So. Kedzie Ave.

7 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, OCTOBER 16, 1954

Spaudos įvairenybės

Spalio 7 d. "Sandaroje" skaitome: "Pradedant naują rudens skaitinių sezoną pati geriausia ir įdomiausia knyga yra Lietuvių Enciklopedijos trečiasis tomas. Tiek daug jame įdomybių, kad skaitymo ir paveiksliukų žiūrėjimo užteksime iki Adventų. Betgi turėsime paskubėti, nes žada netrukus jau ir ketvirtas tomas atkeliuoti".

Ir kas gali po tokio pareiškimo užginčyti, kad lietuviai, ypač "Sandaros" skaitytojai, nesidomi ir nesidžiaugia lietuviška knyga? Jie net enci-

klopedijas perskaito "nuo lentos iki lentos".

Apie "skaitymo džiaugsmą" savo laikais rašė Gogolis, kuris pateikė vieno panašaus knygu mylėtojo, vakarais apsikniausio maldaknygę, tipą. Kai pašalietis tą "užsidegusį skaitytoją" paklausė, ką jis tokio įdomaus knygoje randas, tai skaitytojas paaiškino: argi ne nuostabu, kad statydamas raidę prie raidės, gali sudaryti išsistą žodį ir net jį perskaityti.

Žinoma, taip galėjo įvykti tik 19 šimtmečiu ir tik Rusijoje. Dabar yra 20 šimtmečio vidurys, tad imamasi enciklopedijas.

* * *

Spalio 2 d. "Draugo" priede Jonas Vaidelys paskelbė, kad Lietuvoje išleistų dramų tarpe yra ir K. Šimonio "Prahos kaštonų paunksmėje".

Iki šiol buvo žinoma, kad tokio pavadinimo dramos veikalą yra parašęs rusas Konstantinas Semionovas. Ši drama buvo labai populiari keliais pokariniiais metais ne tik Sovietų Sąjungoje, bet ir visoje Rytų Europoje. Galimas dalykas, kad ji yra išversta į lietuvių kalbą ir Lietuvoje išleista. Bet negi Semionovas ta proga būtų sulietuvinęs savo pavardę?

THE 1954

Whirlpool

ALL-FABRICS WASHER AND DRYER

Now, with these perfectly-matched Whirlpool units, enjoy exclusive, new *Guide Lite Control* of the greatest advantages in modern home laundering! At a touch, these work-saving "washday specialists" give you sunny-fresh Clinic-Clean washings... fluffy-soft, effortless drying... almost-human gentleness with even your most delicate fabrics. Own the Washer, the Dryer, or both Guide Lite Whirlpool beauties!

In WASHING...greater economy and cleaner clothes

- Re-use hot, sudsy water with super-thrifty **Suds-Miser**. **WASHER ONLY**
- Save additional water with new **Select-a-Level** filling.
- Wash clothes Clinic-Clean —so gently—with **Agiflow Action**.
- Get white, brighter ironing results with famous, extra-thorough **Seven Rinses**.
- Delicate Fabric Guide.
- **5-YEAR WARRANTY** on transmission.

Matchless Value!

GLASER'S FURNITURE AND APPLIANCE CO.
5115-5123 So. Kedzie Ave. **PROspect 6-1790**

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

(Tęsinys iš 8-to psl.)

tuvos sportui geriausiai gali įvertinti patys sportininkai. Man tik tiek pamenama, kad jį visi sporto entuziastai, ne tik lietuviai, bet žydai, lenkai bei vokiečiai vadindavo "tėveliū".

Dainos bare

Nors pats Klimutis turėjo, taip sakant, "žuvies balsą" ir pirmųjų Lietuvos operų arijas be galo mėgdavo dainuoti, bet jo nuopelnas lietuvių dainos menui yra ne asmeninio balso, o kitų balsų skatinimo bei rėmimo srityje.

Ši jo veiklos sritis, kaip ir ko ne kiekvieno, veiklesnio jaunuolio, prasidėjo vaidinimais kaimų jaujose. Dar 1912 m. jis jau buvo "artistas", vaidinant "Tiktai Niekam Nesakyk" Skeivio daržinėje, Mižaičių kaime, Židikų valsč., Mažeikių apskr. Eidamas gimnaziją Liepojuje, jis čia jau dalyvavo lietuvių moksleivių tautinio atgimimo veikloje bei jų parengimuose, o Kaukaze buvo Lietuvių Dramos Teatro kuopos pirmininkas ir režisierius.

Kaune gyvai veikdamas "Dainos" Draugijoje, ilgesnį laiką buvo jos pirmininkas, pirmosios Lietuvių Dainos Dienos organizacinio komiteto narys, Suomiiu choro "Suomen Lauli" priėmimo vicepirmininkas.

Be to, reikia priminti jo entuziastingą veiklą lietuvių-latvių vienybės idėjos srityje (Lietuvių Latvių Vienybės Dijos pirmininkas ir abiejų kongresų prezidiumo sekretorius). Didelis turizmo mėgėjas jis buvo Lietuvos Turizmo Sąjungos centro valdybos narys ir Kauno Turizmo S-gos pirmininkas. Jis pažino puikiai visą Lietuvą ir net Rusiją nuo pat Čitos iki Trapezundo, Erzerumo bei Ararato. Pradedant Lietuva, kurios yra apkeliavęs ko ne kiekvieną valsčių, Pabaltijo kraštais, baigiant Europa su su Egiptu ir Palestina, jis yra plačiai rašęs savo išpūdžius spaudoje. Jo reportažai iš Prancūzijos oficioze "Lietuvos Aide" 1938 m., kur jis išreiškė kad prancūzai nėra pajėgūs kariauti su vokiečiais dėl savo vidaus nesuitvarkymo ir nepraktiško apsiginklavimo, parodė Prielgausko politinę išvargą.

Už nuopelnus Lietuvai Klemensas buvo apdovanotas Nepriklausomybės kovų medaliu, Gedimino 4 laipsnio ir DLK Vytauto 5 laipsnio ordinais.

Jis yra neįstamas pasakorius ir jo anekdotų bei liaudies dainų "bagažas" yra neišsemiamas. J. Būga, atrodo, turės su juo nemaža dar darbo!

Spaudos baruose

Pirmas jo straipsnis pasirodė 1912 m., rodos, rugsėjo 12 d., ty. prieš 42 metus "Rygos Garsė" apie Ylakių blaivybės vakarėlį ir pastatymą, rodos, "Šventoji Agnietė". Vėliau "Rygos Naujienose", "Botage", "Lietuvių Balse" Petrapilyje

(žr. Martyno Yčo raštus, III tomas); "Naujojoje Lietuvoje" Petrapilyje, "Santaroje" Maskvoje ir daugelyje rusų Kaukazo laikraščių, kurie buvo skirti kariams: kaip "Kavkazskoje Slovo", "Soldatskaja gazeta" ir "Rabočyj". Ten jis kėlė lietuviškus reikalus. Rusų spaudoje Prielgauskas davė daug gražios medžiagos, kaip lietuviai yra skriaudžiami dėl to, kad jie visada ir visur save reklamuoja lietuviais.

Parvykęs Lietuvon, nuo 1920 m. pradžios Kl. Prielgauskas įsijungė į Lietuvos laisvės kovas ir ypač į spaudą. Rašytojas ir poetas Balys Sruoga, poetas Faustas Kirša, Vanda Sruogienė, V. Jocaitis ir kiti padėjo tik atvykusiame energingam jaunuoliui įsitraukti į ką tik atstatytos respublikos spaudos darbą. Vėliau jau mes matome Kl. Prielgauską aktyvų teatro kritiką, meno apžvalgų bendradarbį "Lietuvos" ir jo savaitinio priedo bendradarbį, "Lietuvos žinių", "Lietuvos Ūkininko", "Lietuvos Aido", "Vakarų", "Klaipėdos žinių", "Trimito", "Atspindžių", "Kuntaplio" ir daugelio kitų laikraščių bei žurnalų bendradarbį, kultūrininką, kritiką ir jumoristą. — "Mano geriausias bičiulis buvo ir liko Aklasmatė, su kuriuo susipažinau Steigiamojo Seimo Rūmuose 1920 m. gale. Be to, aš labai mylėjau ir draugavau su K. Binkiu, B. Sruoga, J. Mikuckiu, Matu Bagdonu, Vincu Kemežiu, Liudu Gira ir daugybe kitų asmenų, kurie turėjo ryšį su spauda", sako Klimutis.

Vokiečių okupacijos metu Kl. Prielgauskas pakviestas dirbti bene vieninteliame lietuvių likusiame laikraštyje "Ateitis", kur, kaip vienintelis gerai mokąs vokiečių kalbą, turėjo eiti sunkiausias pareigas — kalbėtis ir ginti lietuvių reikalus prieš tokius aršius okupacijos vykdytojus kaip Nabersbergas, Mayer ir pats von Renteln. Raudonojo teroro viršininkas Juozas Senkus, taip pat pakankamai nemokėdamas tos "ponų" kalbos, naudojo kur tik įmanydamas Klemensą. Tas pats su redakcija ir vyr. redaktorium. Klimučio laimei, jo asmeninė nelaimė jį išgelbėjo iš tolimesnių tokio tarpininko pasekmių. 1943 m. birželio 1 d. mirė jo žmona, daug tuo metu žadanti lietuvių medicinos mokslininkė, ir ją palaidojęs, Klimutis pasitraukė į gimtinę Žemaitiją, savo širdgėlos gydyti ir nuo pavojų pabėgti. Būdamas formaliai "Ateities" korespondentu Telšių, Mažeikių ir Kretingos apskrityms, čia jis rinko bolševikų padarytiems nusikaltimams medžiagą.

Tremtyje, į kurią pabėgo paskutinėmis spalio mėn. dienomis 1944 m., nuo 1946 m. Fischbeke, vėliau Spakenberge redagavo laikraštėlį "Pasaulis šiandien" ir paskutiniu laiku "Gedimino Pilį", be to, juokų laikraštėlį "Kuisys", tuo pat metu bendradarbiaudamas

9 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, OCTOBER 16, 1954

tremtyje leidžiamuose "Mūsų Kelias", "Lietuvių žodis", "Mintis" ir kt.

Atvykęs į Kanadą, jis greit įstojo į "Naujienu" bendradarbius, kurioms per 5 su puse metų, jo paties apskaičiavimų, yra parašęs per 500 straipsnių, taip pat šiemet dalyvavo "Naujienu" jubiliejiniame konteste, be to, yra artimas Montrealio "Nepr. Lietuvos" bendradarbis.

Prielgauskas yra suruošęs pačias dvi pirmutines gegužinės spaudos labui, kurios davė gražaus pelno; Prielgauskas atsidėjęs platina lietuvišką spaudą ir ragina savo tautiečius ją palaikyti. Jis yra pa-

rašęs: Lietuvos Operos istoriją 5 metų sukaktuvių proga; jos dalis buvo išspausdinta "Lietuvos žinių" literatūriniam priede, "Atspindžiuose" ir kitur. Jo paties informacija, pagrindinis jo darbas yra Liet. užs. reikalų ministerijos "Žinytas", "Lietuvos politinių ir kultūrinių įvykių Kronologija", atiduota per prof. Vaclovą Biržišką į Universiteto Biblioteką. Tai buvęs labai rimtas darbas, fiksavęs svarbius mūsų tautos įvykius ir jų datas.

Tiek tam kartui. Vaisinga šešiasdešimt metų gyvenimą ir darbą sunku sutalpinti į 60 eilučių. Baigiu dviem žodžiais: Ilgiausių metų!

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILĮ
STASYS DAPKUS
 3255 SO. UNION AVENUE Tel. CALUMET 5-1127
 Pritvyrės mechanikas, turįs moderniausių įrankių, gerai ir nebrangiai pataiso karoseriją ir nudažo, taip pat sureguliuoja motorą, kad taupiau naudotų benzina ir alyvą. Dirbtuvė yra 3231 So. Lowe Ave., įvažiuoti reikia iš alėjos. Kas negali atvažiuoti į dirbtuvę, skambinkite telefonu susitarimui.

SAVE \$150.00
 ON THIS NEW 1954

Servel

AUTOMATIC ICE MAKER GAS REFRIGERATOR
 11 cu. ft. Automatic Defrosting Freezer-Refrigerator Combination

Model 1049-C — Exactly as pictured.
 Regular price \$499.50 — Trade-in \$130.00 **\$369.50**
 YOU PAY ONLY (with your old Refrigerator)
 Makes ice cubes without trays and puts 'em into a basket Automatically

Guaranteed Electric Appliance and Furniture Company
 2876 W. Cermak Rd. Bishop 7-3333
 OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

ALAIN

Graiko profilis

(Iš knygos "Propos sur l'esthetique")

Gotikos pastogių pabaisose žmogaus veido panašumas paprastai būna atkurtas tokiu būdu, kad jis sukeltų pasibaurėjimą. Gi graikų dievo žmogiško veido panašumas mus visus veikia raminančiai. Tai yra dvi skirtingos gamtos imitacijos. Ir jos abi yra tikros. Pabaisa savo išraiškos būdu patvirtina, kad žmogus turi gyvulio pavidalą. Gi dievas vaizduoja protaujantį pavidalą. Vienas jų skatina mus savimi nepasitikėti — ir tai yra tiesa, kad savimi reikia nepasitikėti. Kitas jų skatina mus savimi pasitikėti — ir tai yra tiesa, kad savimi reikia pasitikėti. Tai du modeliai: vienas neapvaldytos išraiškos, kitas — apvaldytos. Pirmuoju atveju parodytas primityvusis kūnas, antruoju — jis atkurtas toks, kokį jį padarė muzika ir mankšta. Pirmame dvasia išskirta, antrame — dvasia ir kūnas sudaro harmoniją.

Gyvulių profilio nosis, kaip sako Hegelis, tarnauja burnai. Ši sudėtinė sistema, kurios užduotis yra suosti, sučiupti ir sunaikinti, yra iššokusį priekį. Kakta ir akys atitrauktos atgal. Laimingųjų laikų skulptoriai savo dievui pasirinko kitą profilį, atvaizduodami jo veido struktūrą tokiu būdu, kad nosis prikimba prie kaktos ir atsiskiria nuo burnos. Kiek liečia burną, tai tas pats autorius formaliniu atžvilgiu išryškino tai, kad joje galima įžiūrėti dvi paskirtis: artikuluoto kalbėjimo, kuris yra laisvos valios apraiška ir kitą, kurią aš drįsčiau pavadinti intencinarine. Būtinai, kad joje dominuotų arba maisto paėmimo refleksas arba mankštos veiksmas. Tikrumoje kiek atgal pasidavęs ir lyg nustojęs pastovumo smakras bei viena kabanti lūpa taip pat turi kiek gyvuliško panašumo. Iš čia aš darau išvadas, kad juo smakras yra daugiau architektūrinis, pabrėžtas ir atitinkamai raumeningas, tuo jis išreiškia valdoviškesnę dvasią. Visą tai, kas atsispindi bekaulėje burnoje, kartoja taip pat ir visame atletiškame pavidale. Herkulo smakras visada priduoda burnos formai ekspresyvumo. Intymiausias draugiškumas, kuris siekia būti pavyzdžiu, visada remiasi jėga. Pataikūniškas žvilgsnis, pavergtos dvasios kalba, lyg ir neturi vietos tose galingose formose. Mandagumas paprastai stengiasi išlyginti tą sumišimą, kurį išduoda šuns ar gazelės akys. Marmuro herojų nebyli kalba gali vesti labai toli.

Aš visa tai žinau, atsako klausytojas. Bet ką aš galiu padaryti, jeigu iš prigimties turiu plokščią nosį ir įtrauktą smakrą? Į tai aš atsakysiu.

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, OCTOBER 16, 1954

kad teisingai nubrėžtas veidas visada yra artimesnis suderintoms formoms, nors iš pirmo žvilgsnio tatau neatrodo. Šis reiškinys patvirtina, kad judesys, išraiška, grimasa yra svarbesni dalykai, negu pati forma. Karikatūros svarbiausia ypatybė yra ta, kad ja pasiekiamas tam tikras efektas, pabrėžiant ne tiek pačią formą, kiek išraišką. Reikia iškelti, kad kiekvienas, kuris neapvaldo savo veido, pats siūlosi karikatūrai, nes pavydas, ironi-

ja ar žiaurumas gali būti įrašyti taisyklingoje kaukėje. Tai gi graikų forma turi būti traktuojama, kaip apvaldyto judesio forma. Iš jos išnyra kitas žmogus, tikrasis. Aš manau, kad žmogaus pavidalui saikingai pritaikyta mankšta po truputį gali pakeisti net pačią formą ir kad to pakeitimo užtenka harmonijai atgauti. Bet aš matau daug žmonių, kurių nuosavi veidai išduoda jų kvailumą.

Vertė K. D.

Vincas Krėvė priklauso vieniems lietuviams!

Apie jo kūrybą turėtų žinoti kiekvienas lietuvis, nežiūrint kada jis yra į šį kraštą atvykęs. Todėl užsisakykite knygą Vincas Krėvė Mickevičius. Ji kainuoja tik vieną dolerį.

Užsakymus adresuokite:

NAUJIENOS
1739 S. Halsted Street,
Chicago 8, Ill.

Skaitkite "N-nas"

SENSATIONAL NEW....

MODEL 12D13

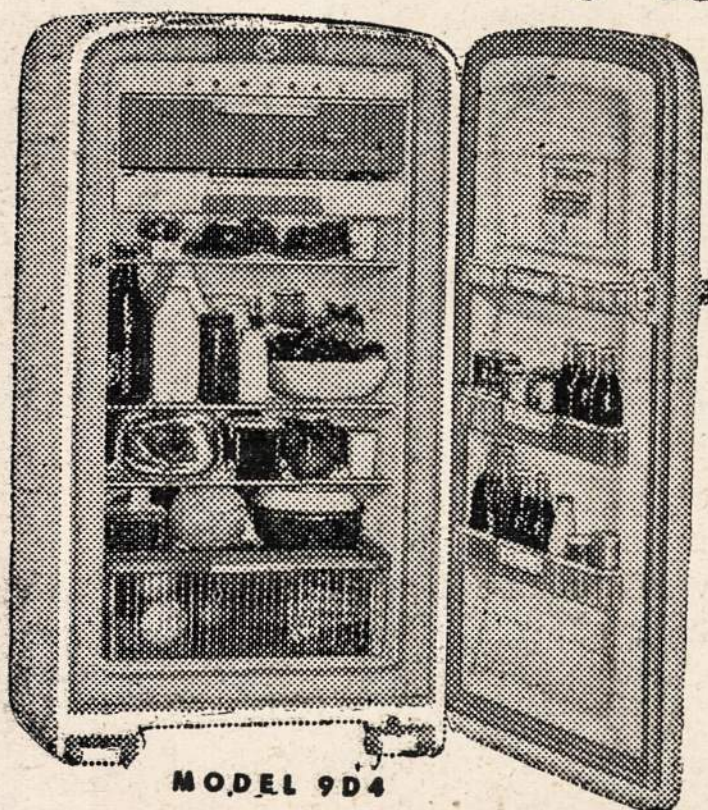
Admiral "UP-SIDE-DOWN" REFRIGERATOR

First family-size freezer and refrigerator—
ALL-IN-ONE!

AS LITTLE AS \$397 A WEEK
after small down payment

- More storage space than a 9 cu. ft. refrigerator on top.
- Giant 122 Lbs. Capacity Freezer at Bottom.

Plus—Roll-out shelves • Removable door shelves • Removable cheese and butter keepers • Exclusive "Glacier Blue" porcelain enamel interior • And "Never Needs Defrosting"!

MODEL 9D4

BRAND NEW 9.3 cu. ft.

Admiral

WAS
~~\$289⁹⁵~~ NOW... \$199⁹⁵

Giant full-width freezer and freezer drawer • 3 removable door shelves • Built-in butter keeper • Full-width, extra-deep crisper • All-weather temperature control • Exclusive Admiral "Glacier Blue" porcelain enamel interior.

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st St.
HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND
THURSDAY EVENINGS

MUTUAL FEDERAL SAVINGS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, ir savo taupytajams išmokėjo kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Aukštus dividendus išmokėjo visada be perstojo.
- Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

PRADĖKITE TAUPYTI ŠIANDIEN!

AND LOAN ASSOCIATION

2202 W. Cermak Road, Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.
Tel.: Virginia 7-7747

ISTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9 ryto iki 5 valandos po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 valandos ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidroma.

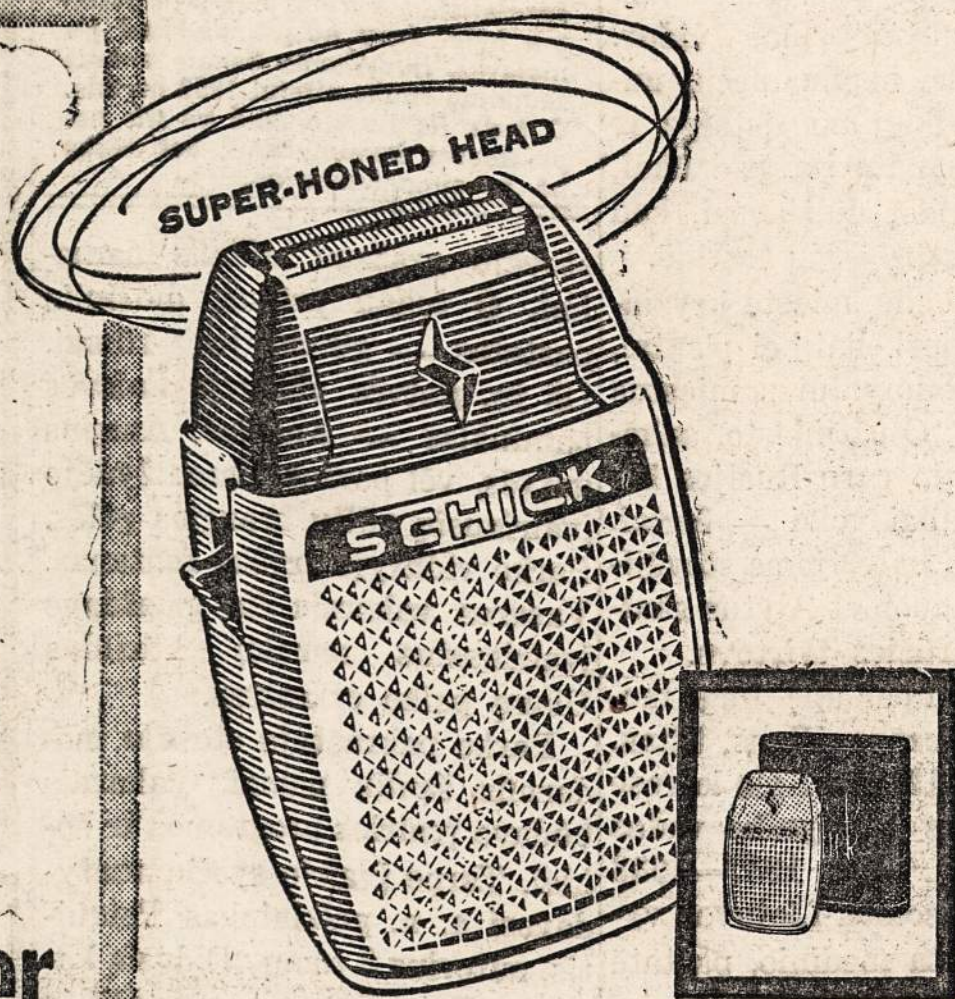
Lietuviškos knygos ir literatūros pradininku yra laikomas Martynas Mažvydas, bet prof. Vaclovas Biržiška "Senųjų Lietuviškų Knygų Istorijoje", 84 puslapyje, rašo: "vienas Mažvydas negali būti laikomas vieninteliu to katekizmo, nei apskritai lietuviškos knygos ir literatūros pradininku". Iši

ar kitus senosios lietuviškos knygos klausimus geriausius atsakymus rasite, jei skaitysite prof. Vaclovo Biržiškos "Senųjų Lietuviškų Knygų Istoriją". Knygos kaina: kietais viršeliais \$3.00, minkštais \$2.00.

Užsakymus adresuokite:
NAUJIENOS
 1739 S. Halsted Street,

Moving **Moving**
PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI
 ILGŲ KETŲ PATYRIMAS — PIGUS SAŽININGAS PATARNAVIMAS.
 NAUJI DIDELI SUNKVEZIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMU
 IRANKIAI, KAIP PATYS SUNKVEZIMIAI, TAIP IR JŪSŲ PER-
 KRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INSIURINTI.
J. NAUJOKAITIS 2022 WEST 69th STREET, CHICAGO
 29, ILLINOIS. Tel.: WALbrook 5-9209
GARSINKITES NAUJIENOSE

**WE GUARANTEE
 YOU'VE NEVER
 HAD IT SO EASY!
 World's Newest Shaver**

*Most compact—
 most powerful—and
 Super-Honed for Super-Shaves!*

NEW CUSTOM SCHICK

We'll bet you never shaved so close, so clean, so easily!
 It's the most modern shaver and the *only* one that's:

- **SUPER-HONED.** Schick's exclusive precision honing process makes possible *Super-Honed* heads that give you *Super-Shaves!*
- **BULK-FREE.** No bulldozer bulk, yet greater power than ever! Scientifically sized to fit your face, everywhere!

FREE Home Trial

Try the New Custom Schick at home for 14 days. Then, keep it, or get a full refund. We guarantee your shaving satisfaction—or your money back!

New Custom Schick in space-saver Caddie Case, \$28.75
 • Schick "20," \$26.50 • Schick Colonel, \$19.95

TRADE-IN SPECIAL!
\$5 for your old electric shaver!

We'll give you a \$5 allowance on your old electric shaver—any make or condition—when you buy a new Schick—any model!

New CUSTOM SCHICK, regular price	..... \$28.75
Less Trade-in Allowance	..... \$5.00
YOU PAY ONLY	..... \$23.75

BEE JAY STORES

15 WEST HUBBARD STREET

Whitehall 4-3253

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Alytaus kurortas

Ant vaizdingų, abiejų Nemuno upės krantų, stovi prisiglaudęs Alytaus miestas. Iš Vilniaus pusės miesto dalis vadinosi Alytus I-sis, o iš Suvalkijos — II-sis. Savo išvaizda I-sis, prieš II-jį atrodė daug skurdesnis. II-me buvo sutelktos visos apskrities įstaigos, įvairiausios krautuvės bei įmonės. Be to, mieste veikė: valdžios 8 klasių gimnazija, žemesnioji žemės ūkio mokykla, aukštesnioji miškų mokykla, vidur. žydų mokykla, nepilnamečių nusikaltėlių auklėjimo įstaiga ir džiovininkų sanatorija. Ir dzūkai, ne be pagrindo, didžiavosi, kad Alytaus miestas — jų sostinė.

Be geležinkelio, mieste kryžiuosiai keliai, vieškeliai bei plentai, jungdami kaimyninius miestus ir miestelius. O už miesto, aukštesniose, tūnojo carų Rusijos liekanos, didžiuliai volai — fortai. Tai patrankų baterijoms stovėjimo vietos. Anuomet Alytus skaitėsi trečios rūšies tvirtovė.

Alytų I ir II per upę jungė medinis, vad. Juozapavičiaus, tiltas. Ant jo žuvo 1919 metais kovose su bolševikais I-jo pulko vadas Juozapavičius. Bet 1937—1938 m. Nepriklausomos Lietuvos vyriausybė, greta medinio, pastatė gelžbetoninį, didžiulį, imponantišką Juozapavičiaus tiltą. O buvusį medinį pašalino, nes jis buvo reikalingas didelio remonto.

Nuo Juozapavičiaus tilto, einant į aukštupį ir prasidedant gražiam parkui, už 1 km, buvo nugriautas geležinkelio geležinis tiltas. Tai pasėkos I-jo did. karo. Tiltas kitados jungė Alytų — Varėną — Gardiną. Iš buvusio didžiulio tilto, pasiliko upėje bekyšančios tik akmeninės atramos. O einant žavingomis Nemuno pakrantėmis toliau, buvo geležinis Kaniukų plento tiltas, jungiąs Alytus su Merkiene. Prie Kaniuko tilto, iš dešinės, už pievutės miške buvo didelės karių kapinės, kur matėsi vienas kitas apsamanojęs pravoslaviskas kryžius, rodąs amžiną poilsį I-jo did. karo kariui, žuvusiam mūšiuose prie Alytaus miesto. Už kapinių didžiulis pušyno plotas — paukščių bei žvėrelių rezervatas. Už jo, tarp kvapių pušų, stovėjo mūsų buv. šauniųjų Ulonų pulko kareivinės.

Nuostabios Nemuno pakrantės. Tarp aukštų kalvų ir klounių vingiuodamas, pušynais kaip rūtomis apaugęs, ramiai Nemunas savo vandenį neša. Ir nuostabu, kad sutikdavai pakrantėse, prie drobės besėdintį vieną kitą dailininką, piešiantį gražiuosius vaizdus, ar šiaip atvažiuosius įvairiausio luomo vasarotojus.

Už geležinkelio pylimo parke buvo įvairiomis kryptimis praveistos alėjos, kurioms vasarotojai davė būdingus pavadinimus, kaip antai: "Pasimatymo alėja", "Meilės alėja", "Nusivylimo alėja", "Persiskyrimo alėja", "Atodūso alėja", "Vilties alėja", etc. Parko šone buvo geležinkelio stotis. Jungė Alytus — Marijampolė — Kaunas. Kaip prie stoties, taip ir toliau, kiek akys užmatė,

UNITED PRESS TELEPHOTO
Owen Lattimore, Tolimųjų Rytų specialistas, kuriam iš naujo keliamą byla. Jury nusprendė, kad jis melavęs, liudydamas Senato vidaus saugumo subkomitetui 1952 metais. O tada jis liudijo, kad ne tik nepriklausęs komunistams, bet nesąs nė jų simpatizatorius.

stovėjo gražaus stiliaus nameliai. O toliau paėjus, didžiulis pastatas — gimnazijos rūmai. Už jų, gatvės viduryje Laisvės paminklas — Angelas. Anapus gatvės, vėl parkas. Jame žydėjo įvairiausių rūšių brangios gėlės. Parko viduryje tryško fontanas. Vasaros vakarais čia grieždavo įvairiausius muzikų kūrinius Ulonų pulko orkestras.

Parko pakraštyje stovėjo modernūs šaulių namai. Vakaraus būdavo įvairios programos ir šokiai. Tarpe įvairių svečių matydavosi a. a. pulkininkas Petruitis, autorius 3 tomų "Didysis karas", "Kaip jie mus sušaudė" ir kit. Tai įdomi asmenybė.

Nuo Alytaus į šiaurę, už 4 km, ant Nemuno kranto stovėjo Rumbonių dvaras su baltais rūmais. Apsuptas jis buvo didelio vaismedžių sodo, kuriame buvo paskirų obelių su permatomais vaisiais — obuoliais. Nuo kranto aiškiai matydavosi Punios gražusis šilas su toluose bestovintiu garsioju istoriniu Punios pilikalniu. Už Punios jau netaip toli ir Birštono kurortas.

—Juozas Neris

Taupymas yra turtingumo šaltinis

Pradėk taupyti tuojau... Mes mokam aukštus dividendus. Mūsų bendrovės laikomi pinigai apdrausti iki \$10,000.

MIDLAND SAVINGS & LOAN ASS'N.

4038 Archer Avenue Tel. Lafayette 3-6719

Sekretorius AUGUST SALDUKAS

Už Taupomus Pinigus Mokame 3½ Nuošimčio

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Narys

kuriose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.

6234 SOUTH WESTERN AVE.

CHICAGO 36, ILLINOIS

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.

2555 WEST 47th STREET

CHICAGO 32, ILLINOIS

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.

3430 SOUTH HALSTED STREET

CHICAGO 8, ILLINOIS

MIDLAND SAVINGS & LOAN ASSN.

4038 ARCHER AVENUE

CHICAGO 32, ILLINOIS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 SOUTH 49th COURT

CICERO 50, ILLINOIS

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.

1800 SOUTH HALSTED STREET

CHICAGO 8, ILLINOIS

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimel išitikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc

222 WEST ADAMS STREET

KAMBARYS 1043

Telefonas CEntal 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

GESO LEIDIMUS TURINTIEMS

PATARIAMA PASINAUDOTI

SIEGLER PEČIAIS

VISI SIEGLER PEČIAI GAZO CO. INSPEKCIJOS BUS UŽTIKRINTAI PRIPAŽINTI

SIEGLER pečiai yra pilnai automatiški. Porcelano emalius visam gyvenimui. Padaryti iš stipraus špižiaus. Viskas pilnai įrengta. Nereikia jokių priedų. Turi Honeywell kontrolę. Įrengtos dūmplės. Šeši modeliai, kurie apšildo nuo 1 iki 6 kambarių. Turi me baltą virtuvinį stilių.

SOLTIS HOME APPLIANCES AND FURNITURE

2647 W. 51st Street

Tel. HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS